

Rapportkaarten:

beoordeling van de bedrijven in het beleggingsuniversum van ASN Bank

Gebaseerd op het rapport "van beleid naar praktijk"

Inleiding Rapportkaarten

Bij ASN Bank zijn wij in 2016 aan de slag gegaan met de bevindingen uit het rapport van Sustainalytics ('van beleid naar praktijk'). Wij hebben gesprekken gevoerd met de tien bedrijven in ons beleggingsuniversum. Om te beoordelen waar deze bedrijven staan en welke voortgang ze boekten, hebben we rapportkaarten gemaakt. Deze zijn de leidraad voor de dialoog die wij met deze bedrijven voeren. Na een dialoog van een jaar is het tijd voor een update. Omdat wij alleen de dialoog zijn aangegaan met bedrijven uit ons beleggingsuniversum, is deze update ook alleen gericht op die tien bedrijven.

Voordat we de individuele rapportkaarten behandelen nemen wij je nog even mee in onze gedachtegang. Hoe zijn wij tot deze benadering gekomen?

Als investeerder signaleren wij al een aantal jaren ernstige misstanden in deze sector. Uit nadere beschouwing blijkt dat deze controversen grofweg terug te brengen zijn tot vier onderwerpen: ethisch handelen, ontwikkeling en distributie, marketing en beloning (volume gedreven verkoopdoelstellingen).

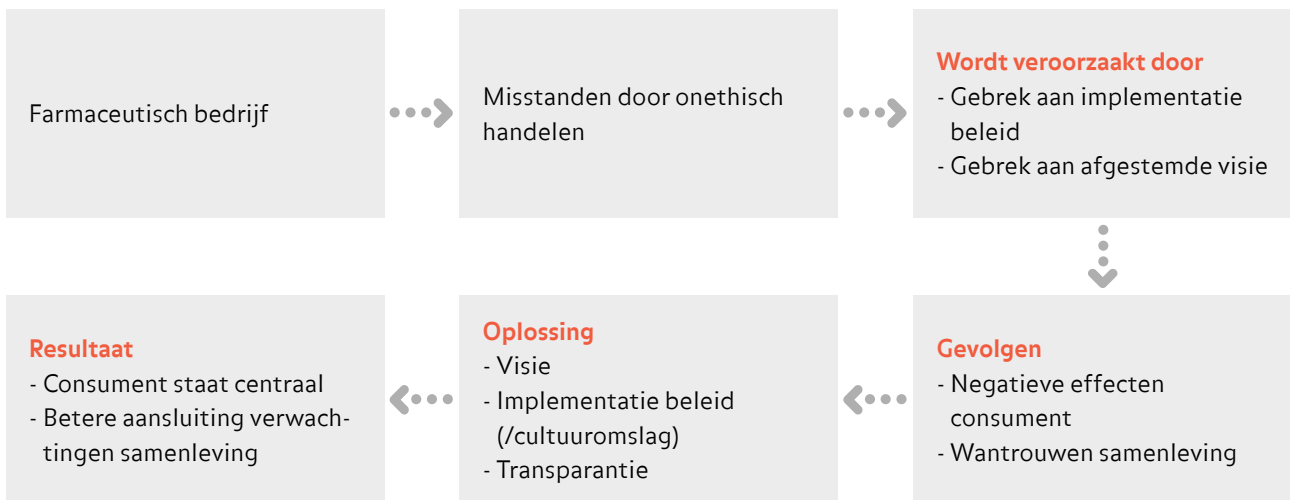
Omdat het beleid van de meeste bedrijven op deze onderwerpen goed op orde is, ligt de voornaamste oorzaak van deze misstanden -volgens onze analyse- bij het gebrek aan implementatie van dit beleid. En vaak ook aan een visie die onvoldoende gericht is op de verwachtingen van de samenleving (het ontwikkelen van nuttige, betrouwbare en goede medicijnen).

Als gevolg hiervan ondervinden consumenten de negatieve gevolgen van misstanden en groeit het wantrouwen vanuit de samenleving richting de sector.

Door het formuleren van een visie die afgestemd is op de samenleving, door beleid te implementeren, transparant te zijn en verantwoording af te leggen kan de sector dit vertrouwen (hopelijk) terugverdienen. En kunnen consumenten en patiënten weer blind vertrouwen op haar producten.

Hiervoor is nog een lange weg te gaan. Maar wij gaan met onderstaande rapportkaarten in de hand bedrijven aanspreken op hun visie (of gebrek hieraan) en de wijze waarop zij hun beleid en beloftes implementeren.

Hieronder treft je de omschrijving aan en de elementen die wij beoordelen over de 4 verschillende onderwerpen: ethisch handelen, ontwikkeling en distributie, marketing en beloning.

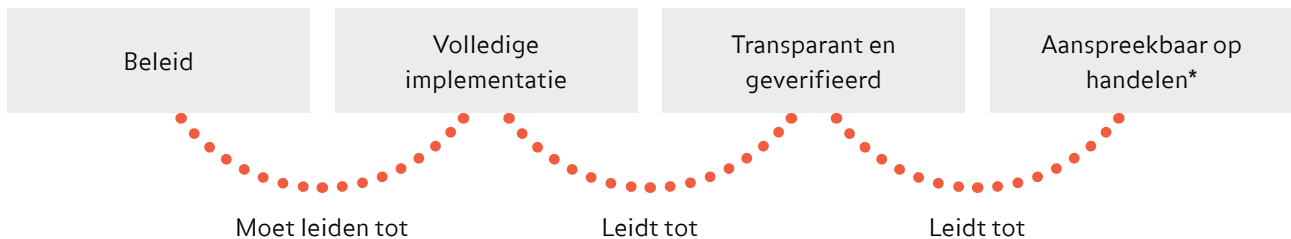

Wat doet ASN Bank?

- d.m.v. rapportkaarten mate van transparantie en het afleggen van verantwoording bij de geselecteerde bedrijven meten en volgen
- vragen stellen op aandeelhoudersvergaderingen
- dialoog/engagement met bedrijven ASN beleggingsuniversum
- informeren andere stakeholders (investeerders, maatschappelijke organisaties, klanten)

Achtergrond bij de beoordelingen

Als bedrijven beleid hebben, dit implementeren, transparant zijn over de positieve en negatieve effecten en obstakels die zij in de praktijk tegenkomen worden zij aanspreekbaar op hun handelen. Dat is volgens ons, naast een overkoepelende visie, de basis om beter aan te sluiten bij de verwachtingen van de samenleving. Dit is dan ook de manier waarop wij de rapportkaarten vormgegeven hebben. Hieronder worden eerst wat wij onder de verschillende beoordelingen verstaan toegelicht daarna volgen de rapportkaarten (één voor elk van de tien onderzochte bedrijven).

**/Legt verantwoording af*

Omschrijving van de beoordelingen

1) Niet transparant en geen procedures

2) Basis procedures

Het bedrijf heeft in beperkte mate procedures en doet het minimale om omkoping en corruptie tegen te gaan en om ethisch handelen te bevorderen.

3) Intern verankerd

Het bedrijf heeft de basisprocedures intern verankerd.

4) Extern geverifieerd

Het bedrijf heeft de basisprocedures intern verankerd en laat deze extern verifiëren.

5) Transparant en legt verantwoording af

Het bedrijf heeft de basisprocedures intern verankerd en maakt de bevindingen van de interne en externe verificatie openbaar. Hierdoor is het bedrijf transparant en kan het aangesproken worden op zijn verantwoordelijkheden.

Ethisch handelen

Welke procedures heeft het bedrijf om gedragingen die het in de gedragsregels verboden heeft (zoals omkoping, corruptie en fraude van en/of door medewerkers en directie) tegen te gaan en ethisch gedrag te bevorderen?

• Niet transparant en geen procedures

• Basis procedures

Het bedrijf heeft een klokkenluidersprogramma waar dag en nacht misstanden anoniem gemeld kunnen worden. Het bedrijf stelt medewerkers actief op de hoogte van het beleid en het klokkenluidersprogramma. Er staan sancties op de overtreding van de regels.

• Intern verankerd

Het bedrijf voldoet niet alleen aan de basisprocedures, maar laat ook interne audits uitvoeren. Directie en management zijn verantwoordelijk voor de naleving van het beleid. Daarbij krijgen medewerkers jaarlijks een opleiding zodat zij bekend zijn met de inhoud van de gedragsregels.

• Extern geverifieerd

Het bedrijf voldoet niet alleen aan de basisprocedures en de interne verankering, maar laat tevens een externe audit uitvoeren, naast de audits die wettelijk verplicht zijn.

• Transparant en legt verantwoording af

Het bedrijf voldoet aan de basisprocedures en de interne verankering en laat een externe audit uitvoeren. Bovendien is het bedrijf transparant. Het neemt verantwoordelijkheid voor zijn activiteiten door de gedragsregels ook van toepassing te verklaren op derde partijen. Het maakt de audits en de voortgang op dit vlak openbaar. Zo publiceert het bedrijf bijvoorbeeld hoeveel misstanden er gemeld zijn en welke acties het heeft ondernomen om de misstanden op te lossen.

Ontwikkeling en distributie

Welke procedures heeft het bedrijf om veilige, gezonde medicijnen te ontwikkelen, produceren en te distribueren?

- **Niet transparant en geen procedures**

- **Basis procedures**

Het bedrijf monitort de veiligheid van zijn medicijnen. Het heeft een actieplan dat in werking treedt als er misstanden worden ontdekt. Het heeft een systeem om in noodgevallen actie te nemen.

- **Intern verankerd**

Het bedrijf voldoet niet alleen aan de basisprocedures, maar laat ook interne audits uitvoeren.

- **Extern geverifieerd**

Niet alleen voldoet het bedrijf aan de basisprocedures en laat interne audits uitvoeren, maar het laat ook externe audits uitvoeren, naast de audits die wettelijk verplicht zijn.

- **Transparant en legt verantwoording af**

Niet alleen voldoet het bedrijf aan de basisprocedures en laat interne en externe audits uitvoeren, maar het is ook transparant en neemt verantwoordelijkheid voor zijn activiteiten. Het publiceert over succesvolle en afgebroken klinische testen via onafhankelijke bronnen. Daarbij maakt het de ruwe data van de tests openbaar. Ook rapporteert het bedrijf openbaar over de bevindingen van de audits.

Marketing

Welke procedures heeft het bedrijf om ervoor te zorgen dat medicijnen op een verantwoorde manier in de markt worden gezet?

- **Niet transparant en geen procedures**

- **Basis procedures**

Het bedrijf is aangesloten bij of onderschrijft toonaangevende initiatieven op dit vlak. Hieronder valt ook dat het bedrijf dit heeft omgezet in eigen beleid. Het bedrijf hanteert specifieke richtlijnen en geeft medewerkers handvatten hoe ze moeten omgaan met zorgprofessionals. Het bedrijf maakt voortdurend risicoanalyses van de markten waarin het actief is.

- **Intern verankerd**

Het bedrijf voldoet niet alleen aan de basisprocedures, maar ziet erop toe dat deze intern worden nageleefd.

Dat doet het bedrijf door de verantwoordelijkheid hiervoor bij de directie te leggen, door de basisprocedures op te nemen in interne audits en door medewerkers jaarlijks op te leiden, zodat zij weten wat er van hen verwacht wordt op dit vlak.

- **Extern geverifieerd**

Het bedrijf voldoet niet alleen aan de basisprocedures en de interne verankering, maar neemt dit onderwerp ook mee in externe audits.

- **Transparant en legt verantwoording af**

Het bedrijf voldoet niet alleen aan de basisprocedures, interne verankering en externe verificatie, maar is ook transparant en neemt verantwoordelijkheid voor zijn activiteiten. Het bedrijf maakt misstanden openbaar, evenals de acties die het heeft genomen om deze op te lossen. Tevens maakt het openbaar welke betalingen het doet aan zorgprofessionals. Het bedrijf heeft tot doel om betalingen aan zorgprofessionals voor marketingdoeleinden te beëindigen.

Beloning

Welke procedures heeft het bedrijf om ethisch handelen onder medewerkers te stimuleren via hun beloning?

- **Niet transparant en geen procedures**

- **Basis procedures**

Het bedrijf heeft de ambitie dat het de beloning van salesmedewerkers op basis van de hoeveelheid medicijnen die zij verkocht hebben, beëindigt.

- **Intern verankerd**

Het bedrijf voldoet aan de basisprocedures en verankert die intern door doelen en deadlines te stellen.

- **Extern geverifieerd**

Niet alleen voldoet het bedrijf aan de basisprocedures en heeft deze intern verankerd, maar het rapporteert openbaar hoe de invoering van het beleid vordert.

- **Transparant en legt verantwoording af**

Het bedrijf voldoet niet alleen aan de basisprocedures, interne verankering en externe verificatie, maar is ook transparant en neemt verantwoordelijkheid voor zijn activiteiten. Dat doet het door salesmedewerkers te belonen op basis van de kwaliteit van hun dienstverlening en niet op basis van de hoeveelheid producten die ze hebben verkocht.

NB: Nog twee opmerkingen bij de beoordelingen:

- * In sommige gevallen heeft een bedrijf een beoordeling die een combinatie is van 2 wegingen: bijvoorbeeld: "intern verankerd/extern geverifieerd". Dit betekent dat het bedrijf niet volledig aan de ene en ook niet volledig aan de andere beoordeling voldoet, maar wel voldoet aan een of meerdere elementen van beide beoordelingen.
- ** In sommige gevallen hadden bedrijven niet alle elementen van een beoordeling. In dat geval krijgt het bedrijf het voordeel van de twijfel en krijgt het toch deze beoordeling.

Rapportkaarten per bedrijf (op alfabetische volgorde): P. 6 t/m 15

- Astellas Pharma	P. 6
- AstraZeneca	P. 7
- Bristol-Myers Squibb	P. 8
- BTG	P. 9
- GlaxoSmithKline	P.10
- Indivior	P. 11
- Merck & Co.	P.12
- Novartis	P.13
- Novo Nordisk	P.14
- Orion Oyj	P.15

Astellas Pharma

Astellas Pharma Inc. vervaardigt, vermarkt, importeert en exporteert wereldwijd farmaceutische producten. Het bedrijf richt zich op urologie, oncologie, immunologie, nefrologie, neurologie, spierziekten en oogheelkunde. Het bedrijf maakt onder meer de volgende producten: Prograf, Vesicare, Protopic en Harnal. Het bedrijf is opgericht in 1923 en heeft zijn hoofdkantoor in Tokio, Japan.

Ethisch handelen	Niet transparant en geen procedures	Basis procedures
-------------------------	--	-------------------------

Het bedrijf heeft zeer beperkte procedures. Zo ontbreken:

- een klokkenluidersprogramma waar dag en nacht misstanden anoniem gemeld kunnen worden;
- sancties op overtreding van de regels.

Ontwikkeling en distributie	Basis procedures
------------------------------------	-------------------------

Het bedrijf voldoet niet aan een van de criteria onder *basis procedures*, namelijk dat het een systeem heeft om in noodgevallen actie te ondernemen. We hebben echter besloten het bedrijf het voordeel van de twijfel te gunnen omdat het verder wel voldoet aan alle andere voorwaarden voor *basis procedures*. Het scoort onvoldoende voor *interne verankering*, *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- interne audits;
- reguliere externe veiligheidscontroles op producten en services;
- publieke bekendmaking van de uitkomsten van veiligheidscontroles.

Marketing	Niet transparant en geen procedures	Basis procedures
------------------	--	-------------------------

Het bedrijf heeft zeer beperkte procedures. Zo ontbreken:

- openbaarmaking van alle betalingen aan zorgprofessionals;
- reguliere interne en externe audits;
- reguliere risicoanalyses.

Beloning	Niet transparant en geen procedures
-----------------	--

Het bedrijf krijgt deze beoordeling om het aan geen van de gescreende criteria voldoet.

AstraZeneca

AstraZeneca PLC houdt zich wereldwijd bezig met het ontwikkelen, vervaardigen, en op de markt brengen van op recept verkrijgbare geneesmiddelen voor de behandeling van hart- en vaatziekten, stofwisselings- en ademhalingsziekten, ontstekingen, auto-immuunziekten, infectieziekten en oncologische en neurologische en psychiatrische aandoeningen. De voornaamste producten zijn Onglyza, Iressa, Faslodex, Zoladex, Pulmicort en Seroquel XR. AstraZeneca PLC is in 1992 opgericht en heeft zijn hoofdkantoor in Londen (Verenigd Koninkrijk).

Ethisch handelen

Intern verankerd

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het voldoet aan alle voorwaarden voor *interne verankering*.

Het scoort onvoldoende voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- externe controles;
- procedures om klokkenluidermeldingen te verwerken.

Ontwikkeling en distributie

Intern verankerd

Het bedrijf voldoet niet aan een van de criteria onder *basis procedures*, namelijk dat het een systeem heeft om in noodgevallen actie te ondernemen. We hebben echter besloten het bedrijf het voordeel van de twijfel te gunnen omdat het wel voldoet aan alle voorwaarden voor *interne verankering*. Het scoort onvoldoende voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- reguliere externe veiligheidscontroles op producten en services;
- publieke bekendmaking van de uitkomsten van veiligheidscontroles.

Marketing

Intern verankerd

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het voldoet aan alle voorwaarden voor *interne verankering*. Het scoort onvoldoende voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- doel- en taakstellingen voor het bevorderen van ethische medicijnen;
- openbaarmaking van alle betalingen aan zorgprofessionals.

Beloning

Niet transparant en geen procedures

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het aan geen van de gescreende criteria voldoet.

Bristol-Myers Squibb

Bristol-Myers Squibb Company ontwikkelt, vervaardigt en brengt wereldwijd farmaceutische producten op de markt en geeft hiervoor licenties af. Het bedrijf levert door chemische synthese verkregen geneesmiddelen of kleine moleculen en biologische middelen die zich richten op virologie, hiv-infectie, oncologie, neurowetenschap, immunoscience, en hart – en vaatziekten. Het bedrijf maakt onder meer de volgende producten: Baraclude, Reyataz, Yervoy, Abilify en Eliquis. Bristol-Myers Squibb Company is in 1887 opgericht en heeft zijn hoofdkantoor in New York (VS).

Ethisch handelen

Basis procedures

Intern verankerd

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het gedeeltelijk voldoet aan de voorwaarden voor *basis procedures* en *interne verankering*, maar onvoldoende scoort voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- medewerkers actief op de hoogte stellen van het beleid en het klokkenluidersprogramma;
- jaarlijkse trainingen over ethisch handelen voor zowel het personeel als de directie;
- externe controles.

Ontwikkeling en distributie

Niet transparant en geen procedures

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het aan geen van de gescreende criteria voldoet.

Marketing

Niet transparant en geen procedures

Basis procedures

Het bedrijf heeft zeer beperkte procedures. Zo ontbreken:

- openbaarmaking van alle betalingen aan zorgprofessionals;
- toezicht op naleving van de regels, inclusief interne en externe controles;
- reguliere risicoanalyses.

Beloning

Niet transparant en geen procedures

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het aan geen van de gescreende criteria voldoet.

BTG

BTG plc ontwikkelt en vervaardigt farmaceutische producten en brengt ze wereldwijd op de markt. Het betreft antidotum producten die gebruikt worden op de eerste hulp en intensive care en middelen tegen kanker en vaatziekten. Het bedrijf maakt onder meer de volgende producten: LC Bead, EkoSonic, TheraSphere en Voraxaze. Daarnaast geeft het bedrijf licenties af voor technologieën. BTG plc is opgericht in 1948 en heeft zijn hoofdkantoor in London, Verenigd Koninkrijk.

Ethisch handelen

Basis procedures

Intern verankerd

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het gedeeltelijk voldoet aan de voorwaarden voor *basis procedures* en voor *intern verankerd*, maar onvoldoende voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- Externe controles
- Jaarlijkse trainingen over ethisch handelen voor zowel het personeel als de directie.
- Procedures om klokkenluider meldingen te verwerken.

Ontwikkeling en distributie

Basis procedures

Intern verankerd

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het gedeeltelijk voldoet aan de voorwaarden voor *basis procedures* en voor *intern verankerd*, maar onvoldoende voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- Regelmatig geteste noodprocedures
- Onderzoek naar incidenten en corrigerende maatregelen.

Marketing

Basis procedures

Het bedrijf voldoet niet aan één van de criteria onder *basis procedures*, namelijk dat het een systeem heeft om in noodgevallen actie te ondernemen. We hebben echter besloten het bedrijf het voordeel van de twijfel te gunnen omdat het wel voldoet aan alle andere voorwaarden voor *basis procedures*. Het scoort onvoldoende voor *intern verankerd*, *externe verificatie*, en *transparantie*. Zo ontbreken:

- Openbaarmaking van alle betalingen aan zorgprofessionals
- Reguliere externe veiligheidscontroles op producten en services.

Beloning

Niet transparant en geen procedures

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het aan geen van de gescreende criteria voldoet.

GlaxoSmithKline

GlaxoSmithKline plc ontwikkelt en vervaardigt farmaceutische producten en brengt ze wereldwijd op de markt. Dit betreft onder meer vaccins, zelfzorggeneesmiddelen en gezondheidsproducten voor consumenten. Zoals middelen tegen luchtwegaandoeningen, antivirale middelen, middelen voor het centrale zenuwstelsel en hart- en vaatziekten, producten op het gebied van dermatologie, vaccins en hiv. Bekende merknamen van producten van het bedrijf zijn Panadol, NiQuitin, Sensodyne en Aquafresh. GlaxoSmithKline plc is in 1935 opgericht en heeft zijn hoofdkantoor in Brentford (Verenigd Koninkrijk).

Ethisch handelen

Transparant en legt verantwoording af

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het voldoet aan alle voorwaarden voor ethisch handelen.

Ontwikkeling en distributie

Intern verankerd

Het bedrijf voldoet niet aan een van de criteria onder *basis procedures*, namelijk dat het een systeem heeft om in noodgevallen actie te ondernemen. We hebben echter besloten het bedrijf het voordeel van de twijfel te gunnen omdat het wel voldoet aan alle voorwaarden voor *interne verankering*. Het scoort onvoldoende voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- reguliere externe veiligheidscontroles op producten en services.

Marketing

Intern verankerd

Het bedrijf voldoet niet aan een van de criteria onder *basis procedures*, namelijk dat het voortdurend risicoanalyses maakt van de markten waarin het actief is. We hebben echter besloten het bedrijf het voordeel van de twijfel te gunnen omdat het wel voldoet aan alle voorwaarden voor *interne verankering*. Het scoort onvoldoende voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- toezicht op de naleving van de regels, inclusief interne en externe controles;
- openbaarmaking van alle betalingen aan zorgprofessionals.

Beloning

Transparant en legt verantwoording af

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het voldoet aan alle voorwaarden voor beloning.

Indivior

Indivior ontwikkelt, vervaardigt en verkoopt wereldwijd medicijnen voor de behandeling van afhankelijkheid van opiaten. De producten zijn ontwikkeld om chronische ziekten ten gevolge van verschillende soorten verslavingen te behandelen, zoals schizofrenie, stoornissen door alcoholgebruik en cocaïne intoxicatie. Het bedrijf is opgericht in 1994 en heeft zijn hoofdkantoor in Richmond, Virginia (VS).

Ethisch handelen

Basis procedures

Het bedrijf krijgt deze score omdat het voldoet aan alle voorwaarden voor *basis procedures*, maar onvoldoende scoort voor *interne verankering*, *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- interne en externe controles;
- procedures voor corrigerende maatregelen.

Ontwikkeling en distributie

Basis procedures

Het bedrijf voldoet niet aan een van de criteria onder *basis procedures*, namelijk dat het een systeem heeft om in noodgevallen actie te ondernemen. We hebben echter besloten het bedrijf het voordeel van de twijfel te gunnen omdat het verder wel voldoet aan alle andere voorwaarden voor *basis procedures*. Het scoort onvoldoende voor *interne verankering*, *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- interne audits;
- reguliere externe veiligheidscontroles op producten en services;
- publieke bekendmaking van de uitkomsten van veiligheidscontroles.

Marketing

Niet transparant en geen procedures

Het bedrijf krijgt deze beoordeling om het aan geen van de gescreende criteria voldoet.

Beloning

Niet transparant en geen procedures

Het bedrijf krijgt deze beoordeling om het aan geen van de gescreende criteria voldoet.

Merck & Co.

Merck & Co., Inc. ontwikkelt, vervaardigt en brengt wereldwijd medicijnen en gezondheidsproducten op de markt voor mens en dier. Het bedrijf biedt therapeutische en preventieve middelen voor de behandeling van hart- en vaatziekten, diabetes type 2, schimmelinfecties, kaalheid volgens het mannelijk patroon en fertiliteitsziekten. Het produceert ook antidepressiva, producten voor de aanpassing van het cholesterolniveau en producten ter voorkoming van misselijkheid en braken ten gevolge van chemotherapie of na een operatie. Voorts biedt het bedrijf diergeneesmiddelen aan, waaronder antibiotica, vaccins en parasiticiden. Het bedrijf is in 1891 opgericht en heeft zijn hoofdkantoor in Kenilworth, New Jersey (VS).

Ethisch handelen

Intern verankerd

Het bedrijf voldoet niet aan één van de criteria onder *basis procedures*, namelijk dat er sancties staan op overtreding van de regels. We hebben echter besloten het bedrijf het voordeel van de twijfel te geven omdat het wel voldoet aan alle voorwaarden voor *interne verankering*. Het scoort onvoldoende voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- externe controles.

Ontwikkeling en distributie

Intern verankerd

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het voldoet aan alle voorwaarden voor *interne verankering*. Het scoort onvoldoende voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- reguliere externe veiligheidscontroles op producten en services;
- verantwoordelijkheidsmanagement voor veiligheid producten en diensten.

Marketing

Intern verankerd

Het bedrijf voldoet niet aan een van de criteria onder *basis procedures*, namelijk dat het voortdurend risicoanalyses maakt van de markten waarin het actief is. We hebben echter besloten het bedrijf het voordeel van de twijfel te gunnen omdat het wel voldoet aan alle voorwaarden voor *interne verankering*. Het scoort onvoldoende voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- openbaarmaking van alle betalingen aan zorgprofessionals;
- openbare verslaglegging van de resultaten van controles, overtredingen en corrigerende maatregelen.

Beloning

Niet transparant en geen procedures

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het aan geen van de gescreende criteria voldoet.

Novartis

Novartis AG onderzoekt, ontwikkelt en vervaardigt een scala aan zorgproducten en brengt deze wereldwijd op de markt. Het biedt o.a. gepatenteerde receptgeneesmiddelen voor oncologie, cardiometabolisme, immunologie en dermatologie, netvliesaanandoeningen, luchtwegaandoeningen en neurowetenschap. De divisie Alcon levert verscheidene oogzorgproducten, waaronder chirurgische producten, geneesmiddelen voor het oog en oogzorgproducten en oogheelkundige chirurgische apparatuur. En generieke geneesmiddelen zoals antibiotica. Novartis is in 1895 opgericht en heeft zijn hoofdkantoor in Bazel (Zwitserland).

Ethisch handelen

Intern verankerd

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het voldoet aan alle voorwaarden voor *interne verankering*, maar onvoldoende scoort voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- externe controles;
- gedragsregels die ook voor derden gelden.

Ontwikkeling en distributie

Intern verankerd

Het bedrijf voldoet niet aan een van de criteria onder *basis procedures*, namelijk dat het een systeem heeft om in noodgevallen actie te ondernemen. We hebben echter besloten het bedrijf het voordeel van de twijfel te gunnen omdat het wel voldoet aan alle voorwaarden voor *interne verankering*. Het scoort onvoldoende voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- regelmatig geteste noodprocedures;
- reguliere externe veiligheidscontroles op producten en services.

Marketing

Intern verankerd

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het voldoet aan alle voorwaarden voor *interne verankering*.

Het scoort onvoldoende voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- openbaarmaking van alle betalingen aan zorgprofessionals;
- openbare verslaglegging over de resultaten van controles, overtredingen en corrigerende maatregelen.

Beloning

Basis procedures

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het voldoet aan alle voorwaarden voor *basis procedures*. Het scoort onvoldoende voor *interne verankering*, *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- intern gestelde doelen en deadlines;
- openbare rapportage over de invoering van het beleid.

Novo Nordisk

Het bedrijf Novo Nordisk A/S houdt zich wereldwijd bezig met het ontwikkelen, vervaardigen en op de markt brengen van farmaceutische producten. Het bedrijf biedt producten aan voor de behandeling van diabetes, hemofilie, groeihormoontherapie en hormoonvervangende therapie. Novo Nordisk A/S is in 1925 opgericht en heeft zijn hoofdkantoor in Bagsvaerd (Denemarken).

Ethisch handelen

Intern verankerd

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het voldoet aan alle voorwaarden voor *interne verankering*. Het scoort onvoldoende voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- gedragsregels die ook voor derden gelden;
- openbaarmaking van het aantal ontvangen klokkenluidersrapporten, de vormen van wangedrag en de maatregelen die zijn genomen.

Ontwikkeling en distributie

Intern verankerd

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het gedeeltelijk voldoet aan de voorwaarden voor *basis procedures*. We hebben echter besloten het bedrijf het voordeel van de twijfel te gunnen omdat het wel voldoet aan alle voorwaarden voor *interne verankering*. Het scoort onvoldoende voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- regelmatig geteste noodprocedures;
- actieplan als er misstanden worden ontdekt;
- onderzoek naar incidenten en corrigerende maatregelen.

Marketing

Intern verankerd

Het bedrijf voldoet niet aan een van de criteria onder *basis procedures*, namelijk dat het voortdurend risicoanalyses maakt van de markten waarin het actief is. We hebben echter besloten het bedrijf het voordeel van de twijfel te gunnen omdat het wel voldoet aan alle voorwaarden voor *interne verankering*. Het scoort onvoldoende voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- openbaarmaking van alle betalingen aan zorgprofessionals;
- openbare verslaglegging van de resultaten van controles, overtredingen en corrigerende maatregelen.

Beloning

Niet transparant en geen procedures

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het aan geen van de gescreende criteria voldoet.

Orion Oyj

Orion Oyj ontwikkelt, vervaardigt en brengt wereldwijd medicijnen en diagnostische tests voor mens en dier op de markt. Het bedrijf levert geneesmiddelen op het gebied van het centrale zenuwstelsel, oncologie en longheeskunde. Het produceert ook generieke geneesmiddelen, receptvrije medicijnen, bestanddelen voor generieke en gepatenteerde medicijnen en vitamines. Voorts levert het bedrijf gepatenteerde en generieke diergeneesmiddelen en verspreidt het diergeneesmiddelen die door andere internationale bedrijven zijn geproduceerd. Daarnaast ontwikkelt, vervaardigt en vermarkt het bedrijf testen voor het diagnosticeren van ziektes en het monitoren van behandelingen. Het bedrijf is opgericht in 1917 en heeft zijn hoofdkantoor in Espoo, Finland.

Ethisch handelen

Niet transparant en geen procedures

Basis procedures

Het bedrijf heeft zeer beperkte procedures. Zo ontbreken:

- een klokkenluidersprogramma waar dag en nacht misstanden anoniem gemeld kunnen worden;
- reguliere interne en externe audits.

Ontwikkeling en distributie

Intern verankerd

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het voldoet aan alle voorwaarden voor *interne verankering*.

Het scoort onvoldoende voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- reguliere externe veiligheidscontroles op producten en services;
- publicatie van resultaten van succesvolle en afgebroken klinische testen via onafhankelijke bronnen.

Marketing

Intern verankerd

Het bedrijf krijgt deze beoordeling omdat het voldoet aan alle voorwaarden voor *interne verankering*.

Het scoort onvoldoende voor *externe verificatie* en *transparantie*. Zo ontbreken:

- openbaarmaking van alle betalingen aan zorgprofessionals;
- openbare verslaglegging over de resultaten van controles, overtredingen en corrigerende maatregelen.

Beloning

Niet transparant en geen procedures

Het bedrijf krijgt deze beoordeling om het aan geen van de gescreende criteria voldoet.